

Tereza Slavkina, 23 rokov, Bratislava

Ticho pod rukami

Doniesla som domov Ticho.

Bolo zahrabané v školskej taške niekde pod nedojedeným chlebom s lekvárom. Zakryté pokrčeným papierikom tam čakalo už niekoľko dní.

Matka ho našla a prebudila.

„Alena, zase si nezjedla chleba. Ty si taká sebecká. Otec ti ho s láskou robí každé ráno a ty ho necháš splsnivieť. Pozri aký je zelený!“ Mávala predo mnou vrecúškom, ktoré bolo plné neforemnej hmoty.

Odkedy som chodila do školy, každý deň som na desiatu dostávala chlieb s maslom a tenkou vrstvou ríbezľového lekváru. Chlieb býval suchý, maslo z neho spravilo mazľavú hmotu. Rozžuté hrudy sa lepili na podnebie a rozožierali sliznicu. Lekváru bolo tak málo, že chlebu pridával podozrivú pachuť. Až vo štvrtom ročníku som si uvedomila, že desiatu jesť nemusím. Síce som bola chvíľu hladná, ale vždy som na hlad rýchlo zabudla. Zo začiatku som chleby vyhadzovala do koša v triede, ale upratovačky si to všimli a potom mi triedna vynadala. Tak som si chleby začala nechávať a po ceste domov som ich vyhodila. Niekedy sme však po škole chodili na ihrisko alebo ku Kristíne, a vtedy som na chlieb zabudla. A tak niekedy plesnivali v taške aj tri maslovo-ríbezľové hmoty naraz.

„Nenávidím –“ Ten chlieb, otca, ťa, seba, Kristínu? Nezáležalo na tom čo, hnev som nepúšťala ďaleko od tela. Mohla som jej vtedy povedať o všetkom.

Zahryzla som si do jazyka.

„A čo je toto?“ Mama vytiahla z tašky pokrčený papierik.

Svetlo sa roztrieštilo o biely povrch. Modré písmená sa hemžili pred očami, nevedela som ich rýchlo prečítať.

„Je to pravda?“ opýtala sa.

Vtedy sa zobudilo Ticho. Videla som ho vyliezať z papiera. Oslepujúco biele Ticho, z ktorého písmen krvácala modrá tekutina, rozpínalo sa po strop a z tade mi fúklo na zátylok. Malo na sebe iba modré znaky, triasli sa ako mamina ruka. Ticho sa o mňa zaprelo, leďva som sa stihla nadýchnuť.

„Nie.“

Otec odišiel.

Všetko nechal tak, zobral si len zásuvkový box zo stola. Kovová ruža, ktorá nad ním visela, zrazu nemala o čo cinkať. Ticho sa v tom kúte usídlilo. Bezradne sa mrvilo a dvíhalo k stropu zvířený prach.

Zásuvkový box mi chýbal. Keď som bola menšia, rozkladala som obsah zásuviek po stole. Mala som dovolené otvoriť iba jednu, v ktorej boli haraburdy. Ostatné mal otec starostlivo roztriedené: všetky možné druhy bateriek, elektrické konektory, diódy, tranzistory, odpory, kondenzátory, integrované obvody, elektronické moduly, a zvyšok, ktorý nazýval *A proste veci, aj tak by si nevedela, čo sú zač.*

Keď sa nepozeral, zvykla som na stôl vyvrátiť vrecká – z nich sa rozkotúľali matice, ložiská a skrutky, ktoré som našla po vonku. Otvorila som správne zásuvky a prihodila ich tam. Zhrdzavené som si nechávala, takže si to nikdy nevšimol.

Dnes boli moje vrecká ťažké a už niekoľko dní štrngali.

Tichu sa ten zvuk páčil. Sedelo na stole a hompáľalo do rytmu nohami. Za ten krátky čas zmohutnelo a narástli mu veľké tupé zuby. Vyškieralo sa a škripalo nimi – ako keď sa trie kov o kov. Keď som vyšla z izby, prenasledovalo štrnganie v mojich vreckách. Silno som pritískala bundu k telu, aby sa hýbala čo najmenej.

Nestačilo to. Ticho sa okolo mňa obšmietalo celú cestu do školy. Hltalo každé zavržďanie snehu pod mojimi topánkami, až som zreteľne počula, ako vločky rozrezávajú vzduch. V triede som si musela sadnúť k opustenej lavici, pretože Ticho sa inam nezместilo a odmietalo sa ma pustiť. Kristína na mňa hľadela z nášho miesta ale tvárila som sa, že o nej neviem. Nakoniec zazvonil zvonček a Kristína sa mi neprišla ospravedlniť. Nemohlo to byť tým, že by sa Ticha bála. Ona sa nebála ničoho.

Učiteľka nevedela, kto napísal papierik, preto vynadala celej triede. Nevedela som sa jej pozrieť do očí. Ticho zatiaľ chytalo žiarovky aby bzučali hlasnejšie. Cez prestávky mi stláčalo hlavu, až som počula jedine svoju búšiacu krv. Fúvalo mi do uší a na zátylok. Celé hodiny som sa triasla.

Cez obed som utiekla do rohu za telocvičňou. Sadla som si k nefunkčnej sprche a vytiahla som vrecúško s desiatou. Žmolila som ho medzi prstami. Lekvárový chlieb bol už niekoľko dní starý. Mama na desiaty nejak zabudla a ja som ich zrazu chcela jesť. Otvorila som vrecúško a vložila si do úst malý zelený kúsok. Prilepila som si ho jazykom na d'asná. Zdalo sa mi, že chutil lepšie než obvykle. Škvrkalo mi v bruchu, ale chlieb som odložila. Keď sa zje, viac už nebude.

„S Kristínou už nikdy neprehovorím,“ povedala som Tichu. Z úst mi nevyšla ani para. Ticho mi na odpoveď zaškrípalo kovom o kov. Okrem končatín a zubov mu začalo rásť už aj oko. Nepozeralo sa na mňa.

Mama Ticho cítila tiež. Začala sa rozprávať s kvetinami na parapetoch. Či nepotrebujú viac vody, ako pekne vyrástli, že ona sa o ne postará.

Ticho jej na to škrípalo, že ju nikto nepotrebuje.

Mama kričala: „Ticho, hovorí na mňa práčka.“

Melódia z práčky oznámila, že doprala, ale Ticho škrípalo, že tie tričká si otec už neoblečie.

Po nociach Ticho sedávalo bratovi na hrudi a smialo sa mu za to, že sa stále pocikáva. Potom brat plakal a mama nevedela, čo mu povedať.

Cez deň je Ticho so mnou. Všetci sa ho boja. Nikto ma nezdraví. Aj mama sa na mňa pozerá iba kútikom oka, akoby som bola nebezpečná. Akoby sa bála, čo ešte môžem povedať. Nehovorím nič, lebo Ticho mi vo vrecku stíska ruku a škrípe.

Po večeroch sa snažím, aby sa Ticho nerozliezlo po celom byte. Vždy, keď sa vrátim domov, je všade tma a Ticho strká prsty popod dvere do izieb. Privlastňuje si všetky zvuky. Škrabanie holých konárov o okno, bzučanie poloprázdnej chladničky, ťahavý zvuk pavúka, ktorý snuje ďalšiu sieť.

Snažím sa Ticho s jeho bruchom plným zvukov dotiahnuť do izby a zavrieť za nami dvere. Jeho brucho je už také veľké, že ho ledva zdvihnem na ramená. Kolená sa mi trasú. Zabuchnem dvere. Rýchlo sa stočím na zem, aby Ticho nevystrkovalo prsty. Otočí svoje oko k zavretému oknu a mňa zaľahne celým telom.

Počujem šepkanie omietky. Koberec jej odpovedá. Sneh kričí, kým padá a padá, a čaká na náraz. Ticho ma zvierá. Potrubie hundre o papieri. Prach sa trieska o steny. Krv búši, chce sa zachrániť.

Ticho spokojne trávi, o polnoci mu začne brucho škvркаť: „*Ty si napísala ten papier. Všetci to vedia.*“

Ticho na mňa nabaľuje končatinu po končatine, kladie na mňa vrstvy svojej kože a vnútorností. Cítim na sebe jeho ťažké telo a vôbec nevládzem protirečiť. Sústredím sa na dýchanie. Nevieam, či je moje, alebo cudzie. Čakám na náraz.

Zobudil ma smiech. Taký hlasný, až prenikal cez steny aj vrstvy Ticha.

V byte bol stále tma, ale už nie taká neprístupná ako večer. Zmäkčoval ju pás svetla, ktorý sa tiahol od kuchynských dverí až k mojej izbe. Zotrela som zo seba ťažké nánosy, hýbala som sa pomaly, aby som spiace Ticho nevyrušila. Nechala som sa pritiahnúť hlasmi do kuchyne.

Dvere som otvorila dokorán. Naša kuchyňa bola plná žien. Rozťahovali sa na stoličkách z rôznych miestností, sedeli po kuchynskej linke a na zemi. Brat sedel vyložený na chladničke, nohy mu hompáľali. Stôl bol posunutý čo najviac do stredu. Mama sa nadeň nahla, aby zahodila kartu. Babkina sestra potom vyložila trojicu a dve postupky.

„53 bodov.“

„Slabé,“ skonštatovala teta.

„Když si myslíš, že máš navíc, příhod.“ Babkina sestra ukázala na kôpku v strede stola – zatiaľ tam boli centy, tri české koruny a dva púčiky fialky.

„Čo ja? Ona nech sa zbaví problémov. Idem?“ Teta si potiahla kartu. Zamyslela sa, potom si odopla obe náušnice a prihodila ich na kôpku. „Sú od Michala,“ vysvetlila.

Suseda uznanlivo prikývla.

„Ide na spodnú.“

„Nechaj moje plány.“

„Ona nevie ináč hrať.“

Babka zamávala rukou, mladšie ženy stíchli. Vyložila na stôl vejár kariet a do kôpky prihodila vylisovaný list kyselky. „Zo starej záhrady. Už sa tam aj tak nevrátim. Tu máte!“

Potom sa otočila, akoby ma cítila za svojím chrbtom. Po prvýkrát za dlhý čas sa na mňa niekto pozeral priamo. Cez všetky nánosy Ticha. Tvár sa jej roztiahla do širokého úsmevu. „Alena! Chceš hrať tiež?“

Po kuchyni sa v ozvenách opakovalo moje meno, kým ma všetci pozdravili. Mamina kolegyňa, ktorá sedela na kuchynskej linke ma chytila za ruku a pritiahla k stolu. Ticho sa na mne chvelo. Babka ma chytila za druhú ruku a Ticho mi zabrnelo v kostiach.

„Čakaj! Sprav najprv kávu. Od teba je vždy najlepšia.“

„A vyber z chladničky likér. Je vo fľaši od sirupu,“ pridala sa teta. „Sama som ho robila. Dala som tam z toho tuzemáku, čo z neho mama odliala do koláču, a Salko. Ale teraz je lepší – všetky si musíte dať a povedať. Dala som tam tajnú prísadu.“

„Ale chod' niekam s likérom. V chladničke je Becherovka. Alena, buď taká dobrá,“ povedala mama.

Dala som variť vodu.

„Tu máte, čajové vrecúško z dovolenky. Aj tak už bude chutiť inak.“

Vytiahla som becherovku aj fľašu od sirupu s podozrivo žltou tekutinou.

„Tu máte, list od dedka. Mám svoje vlastné slová.“

Rozdala som poháriky na alkohol.

„Orchidea a cyklámen. Priveľa na ne rozprávam.“

Vytiahla som hrnčeky a lyžičky.

„Mliečne zuby. Držia dávno prežitú bolesť.“

Nasypala som do každého hrnčeka kávu.

„Alena, je rad na tebe. Čo obetuješ?“

Ženy na mňa pozerali a čakali. Náhly nápor očí mi vybil z rúk lyžičku. Brat sa rozosmial, keď cinkala o podlahu. Ten zvuk ma posmelil. Siahla som do vrecka, odtlačila prsty Ticha a vytiahla mu zo zovretia maticu s dvomi skrutkami. Položila som ich na stôl.

Ženy čakali.

Namáhavo som vytlačila Ticho z pľúc až do končekov prstov. Vydýchla som: „Sú ťažké a hlasno štrngajú.“

Mama prikývla a podala mi karty. Potiahla som si a vyhodila srdcovú dvojku. Pokračovalo sa v hre. Dokončila som kávy a rozdala som hrnčeky. Každé kolo som zahodila ďalšie matice, ložiská a skrutky. Pomaly vychádzalo slnko a na stole pribúdali veci. Noty pre klavír, náramok, pohľadnica, odznak, nálepka, ťažidlo na papier, čiernobiela fotka. Mama pridala pokrčený papierik. Potom sa pridávali slová. „Nenávidím.“ A potom vety. „Papierik napísala Kristína.“ Nakoniec spomienky. „Bolo ticho a preto som nevedela, čo je pravdivé.“ Všetko som ochotne darovala, kým mi vo vreckách už nemalo čo štrngáť.

„Posledné kolo vážení. Ja fakt idem na spodnú,“ oznámila teta s úškrnom. Slnčné lúče sa už odrážali od kariet a odhaľovali naše unavené oči. „Musíte prihodiť to najlepšie, čo máte.“

Keď prišiel čas na mňa, postavila som sa. Vybrala som z chladničky ríbezl'ový lekvár a maslo. Ženy trpezlivo čakali, kým som si chystala chlieb. Na krajce som natrela maslo a poriadnu vrstvu lekváru. Rozložila som ich na tanieri.

Spoločne sme raňajkovali. Chlieb bol suchý a lepil sa na podnebie. Jedine lekvár mu dodával sladkú chuť. Škvŕkanie v bruchu ustalo.

Vyložila som ďalšiu postupku.

Na rad prišla mama.

„Ja mám spomienku. Pre Alenu.“ Zoradila si karty v rukách a zhlboka si vydýchla. „Keď si sa narodila, ešte úplne na začiatku, keď som ťa priniesla z nemocnice, vydržala si hore iba tri hodiny. Zvyšok dňa si prespala.“ Vyložila trojicu a postupku.

„Otec pri tebe vždy ležal. Pozeral sa na teba a ty si sa pozerala do stropu. Iba ste potichu ležali. Tri hodiny, kým si znova nezaspala.“

Vytiahla spodnú kartu, zahodila spálenú. Potom sa na mňa dlho pozerala a neuhla očami. Ja som sa nebála pozerat' späť. Všetko Ticho, čo teraz ležalo na kôpke na stole, sme vyhodili. Na prstoch ostal lekvár a pod rukami konečne prázdno.